

ارتباط پرخاشگری و خشم و منش ورزشی بازیکنان لیگ برتر فوتبال مردان ایران

فریبا مددی*، اکرم اسدی، مجتبی یزدانی، خشایار رفیعی

دکتری جامعه شناسی ورزشی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

ورزش یکی از مهمترین مقوله‌های جوامع صنعتی است که بخش اعظمی از جمعیت هر کشور به اشکال گوناگون با آن سروکار دارند. بخصوص ورزش فوتبال که در راستای اجرای بهینه بازیکنان نیازمند توجه به میزان پرخاشگری و خشم و منش ورزشی بازیکنان هستیم. تحقیق حاضر تحت عنوان بررسی ارتباط پرخاشگری و خشم و منش ورزشی بازیکنان لیگ برتر فوتبال مردان ایران بود. روش پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از حیث جمع آوری اطلاعات از نوع پیمایشی است. جامعه آماری تحقیق را فوتبالیست‌های مرد لیگ برتر تشکیل دادند و شیوه نمونه‌گیری به صورت هدفمند انجام پذیرفت؛ که شامل تیم‌های: استقلال، پرسپولیس و سایپا از تهران - استقلال خوزستان و نفت آبادان از خوزستان - ذوب آهن و سپاهان از اصفهان - سیاه جامگان از مشهد خراسان - تراکتورسازی تبریز از آذربایجان - صبای قم است؛ که نمونه ۱۶۰ نفر بوده و ابزارها شامل پرسشنامه استاندارد منش ورزشی ولراند و همکاران^۱ (۱۹۹۷)، پرسشنامه استاندارد پرخاشگری و خشم رقابتی^۲ ماکسول و موریس^۳ (۲۰۰۷) استفاده شده و روش‌های آماری تی تک گروهی و ضریب همبستگی پیرسون^۴ استفاده شد و نتایج نشان داد وضعیت پرخاشگری و منش ورزشی مناسب نبوده و این دو دارای رابطه منفی بودند.

واژه‌های کلیدی: پرخاشگری، خشم، منش ورزشی، فوتبال

^۱. Multidimensional sportsperson ship orientations Scale (MSOS)

^۲. Competitive aggressiveness and Anger Scale (CAAS)

^۳. Maxwell & Morris

^۴. Pearson correlation coefficient

۱-مقدمه

ورزش یکی از مهمترین مقوله‌های جوامع صنعتی است که بخش اعظمی از جمعیت هر کشور به اشکال گوناگون با آن سروکار دارند امیل دالکروز، پدر ژیمناستیک نوین می‌گوید: «جنگ و تسلیحات، فاجعه زمان ماست و با ورزش است که می‌توان از شدت این فاجعه کاست؛ زیرا پیشرفته‌ترین سلاح‌ها در برابر قدرت ورزش، خنثی و بی‌دفاع‌اند. ورزش، بهترین و مناسب‌ترین وسیله در دست مرده کره زمین است، برای ایجاد صلح و برای ایجاد هماهنگی میان احساسات متفاوت و نگرش‌های مختلف است» (به نقل از جعفرخانی، ۱۳۹۰).

عوامل مختلفی در موفقیت ورزشی نقش دارند که گاهاً این عوامل شامل عوامل محیطی، عوامل روانشناختی و عوامل مدیریتی است. (خداداد کاشی، ۱۳۹۵) بنابراین در راستای افزایش عملکرد ورزشی توجهی خاص به شرایط محیطی مسابقات بایستی داشت. توجه به شرایط روانی ورزشکاران، تماشاگران و ابزارهای امنیتی مدرن از جمله دوربین‌های مدار بسته در این راستا ضروری است (ایبرهیم و همکاران، ۲۰۱۵). عرصه ورزش محل بروز انواع رفتارهایی است که در برخی مواقع از منظر تماشاگر یا حتی خود ورزشکار قابل قبول نیست. در این زمینه، پرخاشگری ورزش چنین تعریف شده است: هرگونه رفتار عمدی، به سمت حریف، مسئولان، هم تیمی‌ها یا تماشاگران که در قوانین رسمی رقابت قانونی شمرده نمی‌شود و فرد به پرهیز از چنین رفتاری تشویق می‌شود (ماکسول، ۲۰۰۴) از طرف دیگر، خشم نوعی ارزیابی ذهنی تعریف شده است که با افزایش انگیزتگی فیزیولوژیکی باعث به خطر افتادن سلامت جسمانی و روانی فرد می‌شود. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که پرخاشگری اجرای ورزشکار را تسهیل نمی‌کند. (سیلویا، ۱۹۸۰) بنابراین پرخاشگری سطح انگیزتگی فرد را بالا می‌برد و توجه فرد را به نتایج غیر اجرایی و فکر صدمه زدن به حریف، معطوف می‌کند (وینبرگ و گولد، ۲۰۰۴) همچنین از آن جا که شرکت در فعالیت‌های ورزشی موجب ارتقای ورزشی و رفتارهای متعالی می‌شود. چنانچه منش ورزشی عبارت است از احترام به روابط اجتماعی، احترام به قوانین و مسئولان، تعهد به ورزشی که انجام می‌دهیم، احترام و توجه به حریف و عدم رویکرد منفی در فلسفه ای عملکرد ورزشی وجود دارد (ترژر، ۲۰۰۰) در سال‌های اخیر، تعداد زیادی از محققان بر لزوم تحقیقات وسیع‌تر در زمینه منش ورزشی صحنه گذاشته‌اند. تا به امروز دیدگاه‌های نظری متفاوتی در جهت درک هر چه بهتر گرایش به منش ورزشی وجود دارد. دیدگاه‌ها نشان می‌دهند که الگوها و تشویق‌ها تعیین کننده باورهای افراد ورزشکار درباره رفتارهای هنجار و ناهنجار در محیط‌های ورزشی‌اند (همتی نژاد، ۱۳۸۹)؛ بنابراین به نظر می‌رسد به منش اخلاقی منجر به کاهش پرخاشگری و خشم و افزایش عملکرد ورزشی است.

همچنین ورزش فوتبال یکی از محبوب‌ترین فعالیت‌های اوقات فراغتی است و در طول سالیان اخیر نقش مؤثری در پر کردن اوقات فراغت داشته است. مسابقات ورزشی اهمیت امنیت برگزاری آن‌ها را دو چندان کرده است (بوپل، ۲۰۱۲) که باعث شده ورزش به عنوان یک صنعت پرتعداد و پر درآمد شناخته شود صنعت ورزش که سرمداران آن فوتبال است، یکی از بخش‌های پیشتاز و در حال رشد در سطح بین‌المللی است؛ و طبق پیش‌بینی‌های صورت گرفته، تقاضا برای گردشگری بین‌المللی تا سال ۲۰۲۰ به ۱/۶ میلیارد نفر در سال خواهد رسید؛ و به موازات آن شاهد حضور میلیون‌ها نفر در سالن‌ها و استادیوم‌های ورزشی هستیم (کیم^۱، ۲۰۱۴). مهیا کردن یک محیط امن و مطمئن یک موضوع همیشگی و بصورت یک چالش برای دست اندرکاران رویدادهای ورزشی بوده است. گستردگی روز افزون رویدادهای ورزشی و خصوصیات مربوط به آن، باعث شده که تمام عوامل شرکت کننده در این رویدادها اعم از تماشاگران و ورزشکاران در معرض خطر بیشتری قرار بگیرند (استیونز و گلن-دینگ^۲، ۲۰۰۷).

ورزش فوتبال به عنوان یکی از پرتعدادترین و محبوب‌ترین ورزش در پهنه بین‌المللی شناخته می‌شود (الهی و پورآقایی اردکانی، ۱۳۸۲). طبق گزارش سازمان لیگ فوتبال ایران تماشاچیان این ورزش روز بروز افزایش و این ورزش به سمت شکوفایی و موفقیت گام‌های اساسی برداشته شده است. به نظر می‌رسد فراهم کردن محیطی امن و ایمن و پیش‌بینی و تدارک یک

¹ kim² Stevens & Glendinning

سیستم حفاظتی و امنیتی مناسب برای برگزاری این رقابت‌ها اهمیت زیادی داشته باشد (لوچنکو^۱، ۱۹۷۷). پس جهت بهبود مستمر امنیت رویدادها در مسابقات مختلف لازم است که عوامل ایجاد پرخاشگری شناسایی وسیعی در ایجاد منش ورزشی شود. در این پژوهش به بررسی چگونگی رابطه پرخاشگری و خشم بازیکنان فوتبال لیگ برتر ایران پرداخته شد.

۲- روش تحقیق

روش پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از حیث جمع آوری اطلاعات از نوع پیمایشی است. جامعه آماری تحقیق را فوتبالیست‌های مرد لیگ برتر تشکیل دادند و شیوه نمونه‌گیری به صورت هدفمند انجام پذیرفت؛ که شامل تیم‌های: استقلال، پرسپولیس و سایپا از تهران - استقلال خوزستان و نفت آبادان از خوزستان - ذوب آهن و سپاهان از اصفهان - سیاه جامگان از مشهد خراسان - تراکتورسازی تبریز از آذربایجان - صبا قم است؛ که نمونه ۲۴۰ نفر بوده است که ۱۶۰ پرسشنامه معتبر دریافت گردید. ابزار مورد استفاده در پژوهش حاضر جهت اندازه‌گیری منش ورزشی پرسشنامه استاندارد منش ورزشی ولراند و همکاران^۲ (۱۹۹۷)، متشکل از ۲۰ گویه با مقیاس اندازه‌گیری پنج درجه‌ای لیکرت است که از اصلاً با من ارتباط ندارد (۱) تا کاملاً با من ارتباط دارد (۵) نمره گذاری شده‌اند. روایی و پایایی نسخه فارسی این مقیاس توسط رزاقی و همکاران (۱۳۹۳) سنجیده شده است. جهت اندازه‌گیری خشونت و پرخاشگری در ورزش هم از پرسشنامه استاندارد پرخاشگری و خشم رقابتی^۳ در ورزشکاران ماکسول و موریس^۴ (۲۰۰۷) استفاده شده است که متشکل از ۱۲ گویه و ۲ بعد پرخاشگری و خشم رقابتی می‌باشد. مقیاس اندازه‌گیری گویه‌ها، پنج درجه‌ای لیکرت است که از هیچ وقت (۱) تا همیشه (۵) نمره گذاری شده‌اند. روایی و پایایی نسخه فارسی این مقیاس توسط فتحی و همکاران (۱۳۹۳) سنجیده شده است. جهت بررسی ارتباط بین منش ورزشی و پرخاشگری و خشونت ورزشی و میزان شدت این ارتباط از آزمون ضریب همبستگی پیرسون^۵ استفاده شده است.

۳- نتایج

جهت بررسی متغیرهای پرخاشگری و خشم و منش ورزشی براساس نتایج آزمون کلموگروف اسمیرنوف که داده‌ها در وضعیت نرمال بودند از t تک نمونه‌ای استفاده گردید.

جدول ۱: آماره‌های آزمون T تک نمونه‌ای حاصل از تحلیل پرخاشگری و خشم و منش ورزشی ورزشکاران فوتبال لیگ برتر ایران

معیارها	میانگین	انحراف استاندارد	T	درجه آزادی	سطح معناداری
پرخاشگری و خشم	۳/۷۵	۰/۷۲	1/4	۱۵۹	۰/۰۰۱
منش ورزشی	۳/۱۷	۱/۷۵	۱۴/۳۴	۱۵۹	۰/۰۰۱
کل	۳/۶۷	۰/۴۳	۱۲/۳۸	۱۵۹	۰/۰۰۱

^۱ Lucenko

^۲ Multidimensional sportpersonship orientations Scale (MSOS)

^۳ Competitive aggressiveness and Anger Scale (CAAS)

^۴ Maxwell & Morris

^۵ Pearson correlation coefficient

جدول ۲: ماتریس همبستگی بین مؤلفه‌های پرخاشگری و خشم با منش ورزشی

متغیرها	پر خاشگری	خشم	کل
منش ورزشی	۰/۵۲**	۰/۲۹*	۰/۴۹۳**

$$p < 0/05 \quad ** \quad P < 0/01$$

۴- بحث و نتیجه گیری

با توجه به مقیاس پنج ارزی پرشش نامه این پژوهش، پژوهشگر در آزمون مذکور میانگین بهینه را به ترتیب ۳ در نظر گرفت. از این روش جهت برآورد شرایط در متغیرها استفاده گردید؛ براساس یافته‌های این پژوهش منش ورزشی در سطح معناداری ($p < 0/01$) قابل پذیرش می‌باشد ولی خشم و پرخاشگری در سطح معناداری ($p < 0/01$) قابل پذیرش نمی‌باشد. بدین معنی است خشم و پرخاشگری در بین بازیکنان به میزان مناسبی نمی‌باشند. در این آزمون میانگین بهینه به ترتیب ۳ در نظر گرفته شد. همچنین نتایج ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین خشم و پرخاشگری و منش ورزشی رابطه منفی و معناداری ($p < 0/01$) وجود داشت که با تحقیقات پیشین شانتال وهمکاران (۲۰۰۵) که گرایش به منش ورزشی را در کاهش خشونت ورزشکاران مهم دانست؛ و بولنی (۲۰۱۶) که منش ورزشی با پرخاشگری رابطه منفی دارد. همچنین راد (۲۰۱۷) همسو است. بایستی پذیرفت که خیلی از ضعف‌های فنی و حرفه‌ای ما متاسفانه هنوز برای یافتن الگوی اخلاقی در ورزش است. متاسفانه در ورزش ما وقتی از کسی خطایی سرزد و مرتکب اخلاق زشت و نابهنجار شد از بازیکن گرفته تا سرمربی و مدیر و سرپرست و رئیس فدراسیون همه دست به فرافکنی می‌زنند. قهرمان ماندگار و محبوب کسانی هستند که هم در زمینه ورزش قهرمانی و هم با اخلاق و روح پهلوانی بتوانند در دل‌های جامعه رسوخ پیدا کنند. منش ورزشی و افزایش آن منجر به کاهش پرخاشگری می‌شود. در واقع خشم یک احساس و هیجان عادی انسانهاست، همه انسانها عصبانی می‌شوند ولی هیچ کس حق ندارد که با دیگران با پرخاش و تندی برخورد کند، بخصوص ورزشکاران که هم الگوی همه انسانها و هم این که عملکرد ورزشی آنان نقش کلیدی در اشاعه ورزش دارد بنابراین در راستای بهینه سازی عملکرد ورزشکاران فوتبال به افزایش معنویات و اخلاقیات پرداخت. همچنین علاوه بر آن بر راههای سالم و مختلفی برای کاهش خشونت و خشم اقدام جدی نمود.

منابع

۱. الهی، علیرضا؛ و پورآقایی اردکانی، زهرا. (۱۳۸۳). بررسی وضعیت استادیوم‌های فوتبال کشور در مقایسه با استانداردهای اروپایی. حرکت، دوره ۱۹، صص: ۶۳-۷۹.
۲. جعفرخانی، مرتضی. (۱۳۹۰). بازی‌های المپیک و تبیین سازه انگارانه از روابط بین‌الملل. پایان نامه کارشناسی ارشد علوم اقتصادی، مرکز تهران غرب، دانشگاه پیام نور استان تهران.
۳. خدادادکاشی، فرهاد؛ و کریم‌نیا، الهام. (۱۳۹۵). بررسی تأثیر عامل‌های اقتصادی و اجتماعی بر موفقیت ورزشی کشورها در بازی‌های المپیک (۲۰۱۲-۱۹۹۶). فصلنامه تحقیقات مدل‌سازی اقتصادی شماره ۲۵، صص: ۴۳-۶۷.
۴. همتی نژاد، مهرعلی. (۱۳۸۹). منش ورزشی ورزشکاران نخبه‌مرد ورزش‌های تیمی و انفرادی، فصلنامه المپیک، سال هجدهم، شماره ۴.

5. Bonar, Lillian. (2016). The Effect of Sportsmanship and Motivation on Athletic Aggression, Paper.Org
6. Boyle, P. J. (2012). Securing the Olympic Games: Exemplifications of developments in urban security governance. Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences. Retrieved from.
7. Chantal, Y. & Bernache-Assollant, I. (2003). "A prospective analysis of self-determined sport motivation and sportsperson ship orientations", Athletic Insight, 5(4).

8. Ibrahim, t. o., Ojo, a. v., Ibrahim, m. o., & Ibrahim, t. (2015). Factors determining sport venue security at the kwara state stadium complex Ilorin, kwara state. Ilorin Journal of Education, (34), 65-74.
9. Kim, N & Chalip, L. (2014). Why travel to the FIFA world cup? Effects of motives, background, interest and constraints. Tourism Management, 25, 695-707
10. Koc, Yakup. (2017). Relationships between the Physical Education Course Sportsmanship Behaviors with Tendency to Violence and Empathetic Ability (Note 1) Journal of Education and Learning; Vol. 6, No. 3
11. Lucenko, L. K. (1997). Spectator safety management in baseball/softball. Paper presented at the International Symposium on Safety in Baseball/Softball
12. Rudd, Andy. (2017). Sport Spectator Behavior as a Moral Issue in College Sport, Journal of Amateur Sport, Volume Three, Issue One
13. Treasure, D.C.; Carpenter, P.J. & Power, K.T.D. (2000). "Relationship between achievement goal orientations and the perceived purposes of playing rugby neon for professional and amateur players", Journal of Sport Sciences, 18, 571-577.

Relationship between aggression and anger and the sport Behavior of men in Iran's Premier League

Fariba Madadi *, Akram Asadi, Mojtaba Yazdani, Khashayar Rafiee

Ph.D Sports Sociology, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Abstract

Sport is one of the most important categories of industrial societies in which a large part of the population of each country deals in various ways. Particularly soccer, which requires optimal players to pay attention to the amount of aggression and athleticism of players. The present study was conducted to investigate the relationship between aggression and athleticism among Iranian male soccer players. The method of the present study is applied in terms of purpose and in terms of collecting information of survey type. The statistical society of the study was formed by the male soccer players of the Premier League and the sampling method was done purposefully. Which includes teams: Esteghlal, Persepolis and Saipa from Tehran - Esteghlal Khouzestan and Abadan oil from Khouzestan - Zobahan and Sepahan from Isfahan - Black Jamaghan from Mashhad Khorasan - Tractoration of Tabriz from Azerbaijan - Sabai of Qom. The sample consisted of 160 people. Instruments included the Volerand et al. (1997) Sports Questionnaire and the standard questionnaire on aggression and competitive anger of Maxwell and Maurice (2007). The Pearson Correlation T-test was used for one group. Results showed that the aggression and athletic status they were not suitable and the two had a negative relationship.

Keywords: Aggression, Anger, Sport Behavior, Football
